

బయోఫార్మా శక్తి (BIOPHARMA SHAKTI) పథకం - ముఖ్యాంశాలు

కేంద్ర రసాయన మరియు ఎరువుల మంత్రిత్వ శాఖ పరిధిలోని **ఔషధ విభాగం (Department of Pharmaceuticals)** ఈ పథకాన్ని అమలు చేస్తోంది. దీనికి సంబంధించిన కీలక పరీక్షాంశాలు:

- **పథకం ఉద్దేశ్యం:** దేశీయ బయోఫార్మాస్యూటికల్ రంగాన్ని బలోపేతం చేయడం, ముఖ్యంగా **బయోలాజిక్స్ (Biologics)** మరియు **బయోసిమిలర్స్ (Biosimilars)** రంగాలలో అంతర్జాతీయ పోటీతత్వాన్ని పెంపొందించడం.
- **బడ్జెట్ కేటాయింపు:** ఈ పథకానికి ఐదేళ్ల కాలానికి గాను **₹10,000 కోట్లు** కేటాయించారు.
- **ప్రధాన లక్ష్యాలు:**
 1. భారతదేశాన్ని గ్లోబల్ బయోఫార్మా మ్యానుఫ్యాక్చరింగ్ మరియు ఇన్నోవేషన్ హబ్ గా మార్చడం.
 2. ఆంధ్రప్రదేశ్ తో సహా దేశవ్యాప్తంగా సరసమైన ధరలకు నాణ్యమైన ఆరోగ్య సేవలను అందించడం.
 3. దేశీయంగా పర్యావరణ వ్యవస్థను (Ecosystem) అభివృద్ధి చేయడం.

పోటీ పరీక్షల్లో అడగదగ్గ ప్రశ్నలు (SAMPLE QUESTIONS):

1. **బయోఫార్మా శక్తి పథకాన్ని ఏ మంత్రిత్వ శాఖ ప్రారంభించింది?**
 - జవాబు: కేంద్ర రసాయన మరియు ఎరువుల మంత్రిత్వ శాఖ.
2. **ఈ పథకం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం ఏమిటి?**
 - జవాబు: బయోలాజిక్స్ మరియు బయోసిమిలర్స్ ఉత్పత్తిలో స్వయం సమృద్ధి మరియు ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించడం.
3. **బయోఫార్మా శక్తి పథకానికి కేటాయించిన మొత్తం ఎంత?**
 - జవాబు: ₹10,000 కోట్లు.

భారతదేశ గణాంక వ్యవస్థలో AI - కీలక పథకాలు & పోర్టల్స్

ప్రభుత్వ డేటా సేకరణ, విశ్లేషణ మరియు పారదర్శకతను పెంచడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం అనేక AI ఆధారిత వేదికలను ప్రవేశపెట్టింది.

1. ఇ-సాంఖ్యికీ (E-SANKHYIKI) & MCP:

- **ప్రారంభం:** 2024 (MoSPI ద్వారా).
- **అంశం:** ఇది అధికారిక గణాంకాల కోసం రూపొందించిన జాతీయ వేదిక.
- **తాజా మార్పు:** ఫిబ్రవరి 2026లో **Model Context Protocol (MCP)** బీటా వెర్షన్‌ను ప్రవేశపెట్టారు. దీనివల్ల యూజర్లు పెద్ద పైల్లను డౌన్‌లోడ్ చేయకుండానే నేరుగా AI ద్వారా డేటాను విశ్లేషించవచ్చు.

2. నేషనల్ డేటా & అనలిటిక్స్ ఫ్లాట్‌ఫారమ్ (NDAP):

- **నిర్వహణ:** నీతి ఆయోగ్ (NITI Aayog).
- **లక్ష్యం:** 52 మంత్రిత్వ శాఖల డేటాను ఒకే చోట చేర్చి, విజువలైజేషన్ మరియు AI సెర్చ్ ద్వారా విశ్లేషించేందుకు ఉపయోగపడుతుంది.
- **NDAP 2.0:** ఇది మరింత అధునాతన AI/ML సెర్చ్ ఇంజిన్‌ను కలిగి ఉంటుంది.

3. భారత్-జెన్ (BHARATGEN):

- **ప్రారంభం:** జూన్ 2025.
- **ప్రత్యేకత:** ఇది భారతదేశపు మొట్టమొదటి ప్రభుత్వ నిధుల (Sovereign) మల్టీలింగ్వల్ AI మోడల్.
- **భాషలు:** 22 భారతీయ భాషలను సపోర్ట్ చేస్తుంది.

రంగాల వారీగా AI అప్లికేషన్లు

రంగం	పథకం / టూల్	ముఖ్య ఉద్దేశ్యం
వ్యవసాయం	Bharat-VISTAAR	రైతులకు బహుభాషా AI సలహాలు, అగ్రిస్టాక్ ఇంటిగ్రేషన్.
ఆరోగ్యం	BODH (Platform)	AI హెల్త్ మోడల్స్ యొక్క పనితీరు మరియు విశ్వసనీయతను పరీక్షించడం.
ఆరోగ్యం	SAHI Framework	సురక్షితమైన, నమ్మదగిన AI హెల్త్ సొల్యూషన్స్ కోసం గవర్నెన్స్ ఫ్రేమ్‌వర్క్.

రంగం	పథకం / టూల్	ముఖ్య ఉద్దేశ్యం
గుర్తింపు	Aadhaar Vision 2032	బయోమెట్రిక్ వెరిఫికేషన్లో AI మరియు క్వాంటం కంప్యూటింగ్ వాడకం.

నిర్మాణాత్మక మరియు ఇతర మౌలిక సదుపాయాలు

- **Data Innovation Lab (DIL):** ఇది భారత జాతీయ గణాంక వ్యవస్థను ఆధునీకరించడానికి ఒక 'స్ట్రాటజిక్ శాండ్బాక్స్'లా పనిచేస్తుంది.
- **MoSPI StatsDoc AI:** ఫీల్డ్ ఇన్వెస్టిగేటర్ల కోసం పిడిఎఫ్ రిపోర్టులను నేచురల్ లాంగ్వేజ్లో సెర్చ్ చేసే సౌకర్యం.
- **Kisan e-Mitra:** 11 ప్రాంతీయ భాషల్లో రైతుల సందేహాలకు సమాధానమిచ్చే AI చాట్బాట్.
- **NPSS (National Pest Surveillance System):** పంటలకు పట్టే చీడపీడలను AI ద్వారా గుర్తించే వ్యవస్థ.

పరీక్షల కోసం క్వీజ్ పాయింట్స్ (EXAM CAPSULES):

- **NIC Finder:** నేషనల్ ఇండస్ట్రియల్ క్లాసిఫికేషన్ (NIC) కోడ్లను సులభంగా వెతకడానికి AI టూల్.
- **Out-of-Pocket Expenditure:** గత 11 ఏళ్లలో జనాభా వల్ల ₹40,000 కోట్ల ప్రజల సొమ్ము ఆదా అయ్యింది (డేటా లింక్).
- **UIDAI:** ఫిబ్రవరి 2026లో అధునాతన AI బయోమెట్రిక్ వెరిఫికేషన్ ప్లాట్ఫారమ్ను ప్రారంభించింది.

ND-FE-B రేర్ ఎర్త్ మాగ్నెట్స్ పైలట్ ప్లాంట్ - ముఖ్యాంశాలు

హైదరాబాద్లోని ARCIలో దేశంలోనే మొట్టమొదటి Nd-Fe-B (నియోడైమియం-ఐరన్-బోరాన్) రేర్ ఎర్త్ పర్మనెంట్ మాగ్నెట్స్ తయారీ పైలట్ ప్లాంట్ను ప్రారంభించారు.

కేంద్ర శాస్త్ర సాంకేతిక మంత్రిత్వ శాఖ (DST) పరిధిలోని ARCI (International Advanced Research Centre for Powder Metallurgy and New Materials) ఈ కేంద్రాన్ని హైదరాబాద్లో ఏర్పాటు చేసింది.

1. ND-FE-B మాగ్నెట్స్ అంటే ఏమిటి?

- వీటిని **రేర్ ఎర్త్ మాగ్నెట్స్ (Rare Earth Magnets)** అని పిలుస్తారు.
- ఇవి ప్రపంచంలోనే అత్యంత శక్తివంతమైన శాశ్వత అయస్కాంతాలు.
- **ఉపయోగాలు:** ఎలక్ట్రిక్ వాహనాలు (EVs), పునరుత్పాదక ఇంధన వ్యవస్థలు (Wind Turbines), ఎలక్ట్రానిక్స్ మరియు రక్షణ రంగ పరికరాల్లో వీటిని విరివిగా ఉపయోగిస్తారు.

2. ఈ ప్లాంట్ యొక్క ప్రాముఖ్యత:

- **మినరల్-టు-మార్కెట్ (Mineral-to-Market):** అరుదైన ఖనిజాల వెలికితీత నుండి తుది అయస్కాంతం తయారీ వరకు పూర్తి స్థాయి దేశీయ వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేయడం దీని లక్ష్యం.
- **ఆత్మనిర్భర్ భారత్:** ప్రస్తుతం ఈ అయస్కాంతాల కోసం భారతదేశం ఇతర దేశాలపై (ముఖ్యంగా చైనా) ఆధారపడుతోంది. ఈ ప్లాంట్ ద్వారా **వ్యూహాత్మక స్వయంప్రతిపత్తి (Strategic Autonomy)** లభిస్తుంది.
- **వికసిత్ భారత్ 2047:** 2047 నాటికి భారతదేశాన్ని అభివృద్ధి చెందిన దేశంగా మార్చే లక్ష్యంలో భాగంగా క్లిష్టమైన సాంకేతికతలలో స్వయం సమృద్ధి సాధించడం.

3. కీలక సంస్థలు & వ్యక్తులు:

- **ARCI:** హైదరాబాద్ కేంద్రంగా పనిచేసే స్వయంప్రతిపత్తి గల సంస్థ (DST కింద ఉంటుంది).
- **ANRF (Anusandhan National Research Foundation):** దీని CEO డాక్టర్ శివకుమార్ కళ్యాణరామన్ 'మిషన్ ఫర్ అడ్వాన్స్ మెంట్ ఇన్ హై-ఇంపాక్ట్ ఏరియాస్ (MAHA)' కింద పరిశ్రమల భాగస్వామ్యాన్ని ఆహ్వానించారు.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ రివిజన్ (EXAM CAPSULE):

అంశం	వివరాలు
ప్లాంట్ పేరు	Nd-Fe-B రేర్ ఎర్త్ పర్మనెంట్ మాగ్నెట్ పైలట్ ప్లాంట్
ప్రదేశం	ARCI, హైదరాబాద్

అంశం	వివరాలు
మంత్రిత్వ శాఖ	కేంద్ర శాస్త్ర మరియు సాంకేతిక మంత్రిత్వ శాఖ (DST)
ప్రధాన లోహాలు	నియోడైమియం (Neodymium), ఐరన్, బోరాన్
ముఖ్య ఉపయోగం	ఎలక్ట్రీక్ వాహనాల మోటార్లు, విండీ టర్బైన్లు

ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు (EXPECTED QUESTIONS):

- భారతదేశంలో రేర్ ఎర్త్ మాగ్నెట్స్ తయారీకి ఫైలట్ ప్లాంట్‌ను ఎక్కడ ప్రారంభించారు?
 - జవాబు: ARCI, హైదరాబాద్.
- Nd-Fe-B అయస్కాంతాలు ఏ రంగంలో అత్యంత కీలకం?
 - జవాబు: ఎలక్ట్రీక్ వెహికల్ (EV) ఎకోసిస్టమ్ మరియు క్లీన్ ఎనర్జీ.
- రేర్ ఎర్త్ ఎలిమెంట్స్ (Rare Earth Elements) అంటే ఏమిటి?
 - జవాబు: ఇవి 17 రసాయన మూలకాల సమూహం (15 లాంథనైడ్స్ + స్కాండియం మరియు యిట్రీయం). ఇవి ఆధునిక సాంకేతిక పరికరాల తయారీలో కీలకం.

డాక్టర్ జితేంద్ర సింగ్ కు లైఫ్ టైమ్ అచీవ్‌మెంట్ అవార్డు

కేంద్ర మంత్రి డాక్టర్ జితేంద్ర సింగ్ గారికి వైద్యరంగంలో (ముఖ్యంగా డయాబెటిస్ చికిత్సలో) చేసిన విశేష కృషికి గాను 'లైఫ్ టైమ్ అచీవ్‌మెంట్ అవార్డు' లభించింది. చెన్నైలో జరిగిన జాతీయ వైద్య సదస్సులో ఆయనకు ఈ గౌరవం దక్కింది. ఇది ఆయనకు లభించిన రెండవ లైఫ్ టైమ్ అచీవ్‌మెంట్ అవార్డు (మొదటిది జూలై 2024లో లభించింది).

1. అవార్డు వివరాలు:

- వేదిక: MVCON 2026 (చెన్నై).

- **నిర్వహణ:** ఎం.వి. డయాబెటిస్ హాస్పిటల్ & ప్రొఫెసర్ ఎం. విశ్వనాథన్ డయాబెటిస్ రీసెర్చ్ సెంటర్ (MVDRC).
- **కారణం:** డయాబెటిస్ కేర్, పబ్లిక్ హెల్త్ మరియు వైద్య రంగంలో రచయితగా ఆయన చేసిన విశేష సేవలకు గుర్తింపుగా.

2. డాక్టర్ జితేంద్ర సింగ్ - నేపథ్యం:

- **వృత్తి:** ఈయన ప్రముఖ డయాబెటాలజిస్ట్ మరియు ఎండోక్రినాలజీ ప్రొఫెసర్.
- **పరిశోధన:** "కాశ్మీరీ వలసదారులలో స్ట్రెస్ డయాబెటిస్" (Stress Diabetes in Kashmiri Migrants) పై ఆయన చేసిన పరిశోధనకు అంతర్జాతీయ గుర్తింపు లభించింది.
- **రచనలు:** వైద్య రంగంపై 5,000 కంటే ఎక్కువ వ్యాసాలు మరియు పలు పుస్తకాలు రచించారు.
- **స్రస్తుత పదవి:** కేంద్ర శాస్త్ర సాంకేతిక శాఖ సహాయ మంత్రి (Independent Charge).

3. ముఖ్యమైన సంస్థలు & వ్యక్తులు (GK POINT OF VIEW):

- **ప్రోఫెసర్ ఎం. విశ్వనాథన్:** భారతదేశంలో 'డయాబెటాలజీ' (Diabetology) పితామహులలో ఒకరిగా పరిగణించబడతారు. ఈయన 1954లో చెన్నైలో ఎం.వి. డయాబెటిస్ ఆసుపత్రిని స్థాపించారు.
- **MVCON 2026:** దీని ముఖ్య నిర్వాహకులు **డాక్టర్ విజయ్ విశ్వనాథన్**. ఈయన 'డయాబెటిక్ ఫుట్ డిసీజ్' (మధుమేహం వల్ల పాదాలకు వచ్చే వ్యాధులు) పై చేసిన పరిశోధనలు ప్రపంచ ప్రసిద్ధి పొందాయి.
- **స్థానీ మెడికల్ కాలేజీ (చెన్నై):** ఇది డాక్టర్ జితేంద్ర సింగ్ చదువుకున్న విద్యాసంస్థ (Alma mater).

పరీక్షల కోసం క్వీక్ క్యాప్సుల్ (EXAM CAPSULE):

అంశం	వివరాలు
అవార్డు గ్రహీత	డాక్టర్ జితేంద్ర సింగ్ (కేంద్ర మంత్రి)
రంగం	మెడిసిన్ & డయాబెటిస్ (వైద్యశాస్త్రం)

అంశం	వివరాలు
సదస్సు పేరు	MVCON 2026
ముఖ్య పరిశోధన	స్ట్రెస్ డయాబెటిస్ (Stress Diabetes)
నైపుణ్యం	క్లినికల్ ప్రాక్టీస్ నుండి AI (Artificial Intelligence) వరకు వైద్య పరిణామం

వీరనారి రాణి అవంతీబాయి లోధి - చారిత్రక ముఖ్యాంశాలు

భారత స్వాతంత్ర్య సంగ్రామ చరిత్రలో వీరనారి రాణి అవంతీబాయి లోధి (Rani Avantibai Lodhi) బలిదాన దినోత్సవం (మార్చి 20).

రాణి అవంతీబాయి 19వ శతాబ్దపు భారతీయ స్వాతంత్ర్య సమరయోధురాలు మరియు మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని రామ్ఘర్ (Ramgarh) సంస్థానానికి రాణి.

1. 1857 ప్రథమ స్వాతంత్ర్య సంగ్రామం:

- **నేపథ్యం:** బ్రిటిష్ వారు ప్రవేశపెట్టిన 'డాక్ట్రైన్ ఆఫ్ లాప్స్' (రాజ్యసంక్రమణ సిద్ధాంతం) ద్వారా తన రాజ్యాన్ని ఆక్రమించుకోవడాన్ని ఆమె తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు.
- **పోరాటం:** 1857 తిరుగుబాటు సమయంలో బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా సుమారు 4,000 మంది సైన్యంతో పోరాడారు.
- **ముఖ్యమైన యుద్ధం:** ఖేరీ యుద్ధం (Battle of Kheri) లో ఆమె బ్రిటిష్ సైన్యాన్ని ఓడించి విజయం సాధించారు.

2. బలిదానం (MARTYRDOM):

- **తేదీ:** మార్చి 20, 1858.

- బ్రిటిష్ వారు భారీ సైన్యంతో రామ్‌ఘర్‌ను ముట్టడించినప్పుడు, శత్రువులకు లొంగిపోవడం ఇష్టం లేక తన సొంత కత్తితో ప్రాణత్యాగం (బలిదానం) చేశారు.
- అందుకే ప్రతి సంవత్సరం **మార్చి 20**న ఆమె బలిదాన దినోత్సవాన్ని నిర్వహిస్తారు.

3. ఇతర చారిత్రక అంశాలు (EXAM FOCUS):

- **బిరుదు:** ఆమెను తరచుగా '**మధ్యప్రదేశ్ రూసీస్ లక్ష్మీబాయి**' అని పిలుస్తారు.
- **ప్రాంతం:** ప్రస్తుత మధ్యప్రదేశ్‌లోని మాండ్లా (Mandla) జిల్లా పరిధిలోకి రామ్‌ఘర్ వస్తుంది.
- **గుర్తింపు:** భారత ప్రభుత్వం ఆమె గౌరవార్థం పోస్టల్ స్టాంపును విడుదల చేసింది మరియు జబల్‌పూర్ వద్ద ఉన్న **నర్మదా సాగర్ ప్రాజెక్ట్ (బార్గి డ్యామ్)** కు ఆమె పేరు పెట్టారు.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ రివిజన్ (EXAM CAPSULE):

అంశం	వివరాలు
వ్యక్తిత్వం	రాణి అవంతీబాయి లోధి
సంస్థానం	రామ్‌ఘర్ (మధ్యప్రదేశ్)
ప్రాముఖ్యత	1857 తిరుగుబాటులో పాల్గొన్న వీరనారి
బలిదాన దినం	మార్చి 20
ముఖ్య శత్రువు	బ్రిటిష్ ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ

పోటీ పరీక్షల ప్రశ్నలు (SAMPLE QUESTIONS):

1. రాణి అవంతీబాయి లోధి ఏ సంస్థానానికి చెందిన పాలకురాలు?

○ జవాబు: రామ్‌ఘర్ (మధ్యప్రదేశ్).

2. 1857 తిరుగుబాటులో బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాడిన మధ్యప్రదేశ్‌కు చెందిన వీరనారి ఎవరు?

○ జవాబు: రాణి అవంతీబాయి లోధి.

3. బార్గి డ్యామ్ (నర్మదా నదిపై) కు ఎవరి పేరు పెట్టారు?

○ జవాబు: రాణి అవంతీబాయి లోధి సాగర్.

సురక్ష సంకల్ప కార్యశాల - ముఖ్యాంశాలు

1. ప్రధాన లక్ష్యం:

- కేంద్ర ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ, NACO (National AIDS Control Organisation) ద్వారా హర్యానా మరియు ఢిల్లీ రాష్ట్రాల్లో HIV నివారణను వేగవంతం చేయడానికి 'సురక్ష సంకల్ప కార్యశాల' (Suraksha Sankalp Karyashala) ను నిర్వహించింది.
- **ఎపిడెమిక్ కంట్రోల్:** 2027 నాటికి భారతదేశంలో HIV/AIDS మహమ్మారిని నియంత్రించడానికి తీసుకురావడం.
- **గ్లోబల్ టార్గెట్:** 2030 నాటికి ప్రజారోగ్య సమస్యగా AIDSను అంతం చేయడం.

2. కీలక వ్యూహం - 95:95:99 లక్ష్యం:

ప్రస్తుతం ఉన్న అంతర్జాతీయ 95:95:95 లక్ష్యాన్ని భారత్ మరింత అభివృద్ధి చేసి 95:95:99 లక్ష్యం వైపు అడుగులు వేస్తోంది:

- **మొదటి 95:** HIV ఉన్నవారిలో 95% మందికి తమ పరిస్థితి (Status) తెలియాలి.
- **రెండవ 95:** నిర్ధారణ అయిన వారిలో 95% మందికి ART (Anti-Retroviral Therapy) చికిత్స అందాలి.
- **మూడవ 99:** చికిత్స పొందుతున్న వారిలో 99% మందిలో వైరల్ లోడ్ తగ్గాలి (Viral Suppression).

3. ప్రాధాన్యత జిల్లాలు (PRIORITY DISTRICTS):

దేశవ్యాప్తంగా 219 జిల్లాలను ప్రత్యేక నిఘా కోసం గుర్తించారు. అందులో:

- **హర్యానా:** 11 జిల్లాలు (గురుగ్రామ్, ఫరీదాబాద్, రోహ్తక్, పానిపట్ మొదలైనవి).

- ఢిల్లీ: 7 జిల్లాలు (నార్త్, న్యూ ఢిల్లీ, షాదర, సెంట్రల్ మొదలైనవి).

4. ప్రస్తుత గణాంకాలు:

రాష్ట్రం/ప్రాంతం	వయోజన HIV వ్యాప్తి (Prevalence)	అంచనా వేసిన బాధితుల సంఖ్య
ఢిల్లీ	0.33%	~59,079
హర్యానా	0.24%	~59,642

5. కీలక అంశాలు (EXAM FOCUS):

- **PMTCT:** తల్లి నుండి బిడ్డకు HIV సోకకుండా నివారించడం (Prevention of Mother-to-Child Transmission) పై ప్రత్యేక దృష్టి.
- **NACO:** ఇది కేంద్ర ఆరోగ్య మంత్రిత్వ శాఖ పరిధిలోని విభాగం. ప్రస్తుతం దీని అదనపు కార్యదర్శి & డైరెక్టర్ జనరల్ డాక్టర్ రాకేష్ గుప్తా.
- **డేటా ఆధారిత విధానం:** సాక్ష్యాలతో కూడిన (Evidence-based) మరియు డేటా ఆధారిత పద్ధతులతో క్షేత్రస్థాయిలో చికిత్సను మెరుగుపరచడం.

పరీక్షల కోసం క్విక్ రివిజన్ (EXAM CAPSULE):

అంశం	వివరాలు
వర్కషాప్ పేరు	సురక్ష సంకల్ప కార్యశాల
నిర్వహణ సంస్థ	NACO (MoHFW)

అంశం	వివరాలు
భారత్ లార్గెట్ ఇయర్	2027 (HIV Control)
కొత్త మైలురాయి	95:95:99
ముఖ్య చికిత్స	ART (Anti-Retroviral Therapy)

పోటీ పరీక్షల ప్రశ్నలు (SAMPLE QUESTIONS):

- భారతదేశం ఏ సంవత్సరం నాటికి HIV/AIDSను నియంత్రణలోకి తేవాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది?
 - జవాబు: 2027.
- '95:95:99' లక్ష్యంలో చివరి 99 దేనిని సూచిస్తుంది?
 - జవాబు: వైరల్ లోడ్ అణచివేత (Viral Suppression).
- జాతీయ ఎయిడ్స్ నియంత్రణ సంస్థ (NACO) ఏ కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖ పరిధిలో పనిచేస్తుంది?
 - జవాబు: ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ.

భారత్ - థాయ్‌లాండ్ సంబంధాలు: తాజా పరిణామాలు

1. నూతన నియామకం:

- థాయ్‌లాండ్ నూతన ప్రధానమంత్రిగా ఎన్నికైన అనుటిన్ చార్న్‌విరాకుల్ (Anutin Charnvirakul)
- నేపథ్యం: ఇరు దేశాల మధ్య వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యాన్ని (Strategic Partnership) మరింత బలోపేతం చేయడమే లక్ష్యం.

2. ద్వైపాక్షిక సంబంధాల పునాది:

- **సాంస్కృతిక వారసత్వం:** భారత్ మరియు థాయ్‌లాండ్ దేశాల మధ్య నాగరికత, సంస్కృతి మరియు ప్రజల మధ్య సంబంధాలు (Civilizational & Cultural ties) ప్రాచీన కాలం నుండి ఉన్నాయి.
- **ఉమ్మడి లక్ష్యాలు:** శాంతి, పురోగతి మరియు శ్రేయస్సు కోసం ఇరు దేశాలు కలిసి పనిచేయాలని నిశ్చయించుకున్నాయి.

పరీక్షల కోసం అదనపు సమాచారం (STATIC GK & INTERNATIONAL RELATIONS):

అంశం	వివరాలు
థాయ్‌లాండ్ రాజధాని	బ్యాంకాక్ (Bangkok)
కరెన్సీ	థాయ్ బాట్ (Thai Baht)
భారత్ పాలసీ	Act East Policy (థాయ్‌లాండ్ ఈ పాలసీలో కీలక భాగస్వామి)
ప్రాంతీయ సహకారం	BIMSTEC మరియు ASEAN వేదికలలో భారత్-థాయ్‌లాండ్ సభ్యదేశాలు.

ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు (EXPECTED QUESTIONS):

1. **ఇటీవల థాయ్‌లాండ్ ప్రధానమంత్రిగా ఎవరు ఎన్నికయ్యారు?**
 - జవాబు: అనుటిన్ చార్న్‌విరాకుల్.
2. **భారతదేశం యొక్క 'యాక్ట్ ఈస్ట్ పాలసీ' (Act East Policy) లో థాయ్‌లాండ్ ప్రాముఖ్యత ఏమిటి?**
 - జవాబు: ఇది ఆగ్నేయాసియా దేశాలతో (ASEAN) సంబంధాలను మెరుగుపరుచుకోవడంలో మరియు వ్యూహాత్మక భద్రతలో కీలకమైన దేశం.
3. **భారత్ మరియు థాయ్‌లాండ్లు ఏ ఏ అంతర్జాతీయ కూటములలో సభ్యులుగా ఉన్నాయి?**

- జవాబు: BIMSTEC, ASEAN, IORA మరియు మెకాంగ్-గంగా కోఆపరేషన్ (MGC).

మార్చి 21, 2026కు సంబంధించి అంతర్జాతీయంగా మరియు ఖగోళ శాస్త్రపరంగా ఉన్న ప్రాముఖ్యత

1. ఖగోళ ప్రాముఖ్యత: వసంత విషువత్తు (VERNAL EQUINOX)

మార్చి 20 లేదా 21వ తేదీన **Vernal Equinox** ఏర్పడుతుంది.

- **ప్రత్యేకత:** ఈ రోజున సూర్యుడు సరిగ్గా భూమధ్యరేఖకు పైన ఉంటాడు. దీనివల్ల భూమిపై పగలు మరియు రాత్రి సమయాలు దాదాపు సమానంగా (త్రులా 12 గంటలు) ఉంటాయి.
- **ఋతు మార్పు:** ఉత్తరార్ధ గోళంలో (Northern Hemisphere) దీనిని వసంతకాలం (Spring) ప్రారంభంగా పరిగణిస్తారు.

2. అంతర్జాతీయ దినోత్సవాలు (INTERNATIONAL DAYS)

ఐక్యరాజ్యసమితి (UN) మరియు ఇతర అంతర్జాతీయ సంస్థల ప్రకారం మార్చి 21న పలు ముఖ్యమైన దినోత్సవాలు ఉన్నాయి:

- **అంతర్జాతీయ అడవుల దినోత్సవం (International Day of Forests):** అడవుల సంరక్షణ మరియు పర్యావరణ సమతుల్యతపై అవగాహన కల్పించే రోజు.
- **ప్రపంచ కవితా దినోత్సవం (World Poetry Day):** మానవజాతి సృజనాత్మకతను, భాషా వైవిధ్యతను కవిత్వం ద్వారా గౌరవించే రోజు.
- **ప్రపంచ డౌన్ సిండ్రోమ్ దినోత్సవం (World Down Syndrome Day):** డౌన్ సిండ్రోమ్ ఉన్న వ్యక్తుల పట్ల అవగాహన మరియు మద్దతును తెలియజేసే రోజు.
- **అంతర్జాతీయ జాత్యహంకార నిర్మూలన దినోత్సవం (International Day for the Elimination of Racial Discrimination):** జాతి వివక్షకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాలని గుర్తుచేసే రోజు.

3. సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యత: నౌరూజ్ (NOWRUZ)

- **పర్షియన్ నూతన సంవత్సరం:** మార్చి 21న ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న పర్షియన్లు, కుర్డిష్ ప్రజలు మరియు మధ్య ఆసియా దేశాల వారు తమ నూతన సంవత్సరాన్ని 'నౌరూజ్' పేరుతో జరుపుకుంటారు. దీనిని యునెస్కో (UNESCO) మానవత్వపు అంటాంజిబుల్ కల్చరల్ హెరిటేజ్ గా గుర్తించింది.

పరీక్షల దృక్పథంతో క్విక్ నోట్స్:

అంశం	వివరాలు
ఖగోళ శాస్త్రం	వసంత విషువత్తు (Equal Day & Night)
పర్యావరణం	అంతర్జాతీయ అడవుల దినోత్సవం
సాహిత్యం	ప్రపంచ కవితా దినోత్సవం
ఆరోగ్యం	ప్రపంచ డౌన్ సిండ్రోమ్ దినోత్సవం
సంస్కృతి	నౌరూజ్ (పర్షియన్ నూతన సంవత్సరం)

*Exam
Champs*